

EUGENE IONESCO

PLIKAGALVĖ DAINININKĖ

(VIENOS DALIES ABSURDO KOMEDIJA)

VEIKĖJAI

PONIA SMIT

PONAS SMITAS

MARI

PONAS MARTENAS

PONIA MARTEN

BRANDMAJORAS

LAIKRODIS

1 SCENA

Miesčioniškas angliškas interjeras. Angliški foteliai. Angliškai vakarėja. Ponas Smitas, anglas, apsiavęs angliškomis šlepetėmis, sėdėdamas angliškame fotelyje priešais anglišką židinį, rūko anglišką pypkę ir skaito anglišką laikraštį. Jo akiniai taip pat angliški, angliški ir žilstelėję ūsiukai. Ilgokai tęsiasi angliška tyla. Angliškas sieninis laikrodis angliškai muša septyniolika kartų.

PONIA SMIT. Pagaliau devynios! Valgėm sriubos, žuvies, bulvių su spirgučiais, anglišką salotų. Vaikai gėrė anglišką vandenį. Šįvakar mes skaniai užkirtom. Ir tik todėl, kad gyvenam netoli Londono ir esam Smitai.

PONAS SMITAS (*neatitraukia akių nuo laikraščio, caksi liežuviu*).

PONIA SMIT. Bulvės su spirgučiais - tikras skanumynas, o aliejus salotose buvo net nekarstelėjęs. Aliejus iš krautuvėlės ties kampu daug geresnis negu iš krautuvėlės priešais ir žymiai geresnis nei iš tos krautuvėlės, kur toliau, krantinėje. Žinoma, aš nesakau, kad iš tų krautuvėlių aliejus blogesnis.

PONAS SMITAS (*tebeskaito, caksėdamas liežuviu*).

PONIA SMIT. Šiaip ar taip, bet tai aliejus iš krautuvėlės prie kampo, o jis - pats geriausias...

PONAS SMITAS (*tebeskaito ir tebecaksi liežuviu*).

PONIA SMIT. Mari šį kartą bulves išvirė gerai. Anąsyk jos buvo kietokos. Aš nemėgstu pusžalių bulvių.

PONAS SMITAS (*tebeskaito ir tebecaksi liežuviu*).

PONIA SMIT. Žuvis buvo šviežutėlė. Valgiau pasigardžiuodama. Dusyk dėjausi! Ne, - tris. Tada teko eiti į tualetą. Tu irgi dėjaisi tris kartus! Tik tu trečią kartą įsidėjai

mažiau negu pirmą ir antrą sykį, o aš - priešingai - daug daugiau. Šįvakar aš valgiau geriau už tave. Kažin kodėl? Paprastai tu valgai daugiau. Apetito tau Dievas nepašykštėjo.

PONAS SMITAS (*tebeskaito ir tebecaksi liežuviiu*).

PONIA SMIT. Beje, sriuba buvo mažumėlę persūdyta. Ji buvo sūresnė net už tave. Cha, cha! Be to joje buvo per daug porų ir per mažai svogūnų. Gailiuosi, kad nepatariau Mari įmesti keletos gvazdikėlių. Kad tik nepamirščiau kitą kartą!

PONAS SMITAS (*tebeskaito ir tebecaksi liežuviiu*).

PONIA SMIT. Mūsų berniukas būtų mielai išgėręs alaus, netrukus jis atsakančiai pils į lempą - juk į tave atsigimęs. Tu pastebėjai, kaip jis prie stalo vis žvilgčiojo į butelį? O aš jam įpyliau vandens iš grafino. Jis norėjo gerti ir išgėrė. Elen - visa į mane: mėgsta šeimininkauti, taupi, skambina pianinu. Niekados nėra paprašiusi angliško alaus! Visiškai kaip mūsų mažoji, kuri geria tik pienelį ir valgo vien košytę. Iškart matyt, kad jai vos dveji metukai. Jos vardas Pegi. Pyragas su aiva ir pupelėmis buvo nuostabus. Ko gera desertui galėjom išgerti po taurę burgundiško iš Australijos, bet aš tyčia nepastačiau ant stalo vyno, nes vaikams tai būtų blogas pavyzdys. Tegul žino saiką ir auga blaivūs.

PONAS SMITAS (*tebeskaito ir tebecaksi liežuviiu*).

PONIA SMIT. Ponia Parker pažįsta vieną krautuvininką - bulgarą Popoševą Rozenfeldą, tą, kuris atvažiavo iš Konstantinopolio. Jis daro nuostabų jogurtą. Mat, jis baigė Andrinopolio jogurto institutą. Ryt pat nueisiu ir nupirksiu iš jo didelę puodynę bulgariško tautinio jogurto. Tokie dalykai Londono apylinkėse nesimėto.

PONAS SMITAS (*tebeskaito ir tebecaksi liežuviiu*).

PONIA SMIT. Jogurtas nuostabiai padeda skrandžio, inkstų, apendikso ir apoteozės veiklai. Tai aš sužinojau iš daktaro Makenzio-Kingo, to, kuris gydo mūsų kaimynų Džonsų vaikus. Jis tikrai geras gydytojas. Juo galima pasitikėti. Jis niekad neišrašo

vaistų, kurių nebūtų išbandęs pats. Kai jis ruošėsi operuoti Parkerį, pirmiausiai išsioperavo kepenis sau, nors jo kepenys buvo sveikutėlaitės.

PONAS SMITAS. Tai įdomu kodėl tas daktaras pasveiko, o Parkeris numirė?

PONIA SMIT. Todėl, kad daktarui operacija pavyko, o Parkeriui nepavyko!

PONAS SMITAS. Vadinasi, Makenzis nekoks daktaras. Abi operacijos turėjo baigtis vienodai: arba abu pacientai išsikapanoja, arba abu numiršta.

PONIA SMIT. Kodėl?

PONAS SMITAS. Jei sąžiningam gydytojui ligonio išgydyti nepavyksta, jis miršta drauge su savo pacientu. Juk kapitonas žūva kaip ir jo laivas! Kai laivas skęsta, turi žūti ir kapitonas!

PONIA SMIT. Ligonis ir laivas - nesulyginami dalykai.

PONAS SMITAS. Kodėl gi? Laivai irgi kartais serga. Šiaip ar taip tavo daktaras sveikas kaip šarvuotis, o jis turėjo žūti drauge su ligoniu, kaip gydytojas su savo laivu.

PONIA SMIT. Žiūrėk, o aš apie tai nepagalvojau. Gal tu ir teisus. O kas iš to išeina?

PONAS SMITAS. Kad visi gydytojai - šarlatanai. Beje, ligoniai - irgi. Jeigu kas Anglijoje ir turi sąžinę - tai laivynas.

PONIA SMIT. Bet ne jūreiviai!

PONAS SMITAS. Žinoma, ne. *(Tyla. Neatitraukdamas akių nuo laikraščio)* Vieno daikto niekaip nesuprantu. Kodėl kronikoje skenduolių amžius nurodomas, o naujagimių - stačiai piktybiškai - ne. Tai absurdas!

PONIA SMIT. O aš to ir nepastebėjau.

(Ir vėl tyla. Laikrodis muša septynis kartus. Tyla. Tris... Tyla. Laikrodis nebemuša).

PONAS SMITAS *(vis dar įsistebeilijęs į laikraštį).* Žiūrėk, rašo, kad mirė Bobis Vatsonas.

PONIA SMIT. O Dieve, vargšelis! Kada gi tas atsitiko?

PONAS SMITAS. Ko čia vaidini nustebusią? Juk tu puikiausiai žinai, kad jau dveji metai, kaip jis anam pasauly. Užmiršai? Juk prieš pusantrų metų mudu dalyvavom laidotuvėse!

PONIA SMIT. O, teisybė, atsimenu. Aš išsyk atsiminiau ir nesupratau, ko tu taip nustebai, perskaitęs apie tai laikrašty!

PONAS SMITAS. Laikraštis apie tai nė neužsiminė. Šiaip jau treji metai netyla kalbos apie jo mirtį. Tarp kitko prisiminiau.

PONIA SMIT. O vistik gaila! Jis taip gerai išsilaikęs!

PONAS SMITAS. Tai buvo gražiausias lavonas visame Britų salyne! Jam niekas nebūtų davęs jo metų! Vargšelis Bobis! Ketveri metai kaip miręs, o juk buvo dar šiltas! Tikras gyvasis lavonas! Ir atrodė toks linksmas!

PONIA SMIT. Vargšėlė Bobi!

PONAS SMITAS. Tu nori pasakyti - vargšelis Bobis!

PONIA SMIT. Ne, dabar aš kalbu apie jo žmoną. Juk ir ji Bobi. Bobi Watson. Dėl to vardų sutapimo juos kartais tiesiog sumaišydavo. Ir tik jam mirus žmonės pagaliau suvokė kas yra kas. Beje, ligi šiol atsiranda žiopių, kurie mano jog velionis tai ji ir tebereiškia jai užuojautą. Tu ją pažįsti?

PONAS SMITAS. Tik kartą temačiau, visiškai atsitiktinai - per Bobio laidotuves.

PONIA SMIT. O aš nesu jos mačiusi. Ji graži?

PONAS SMITAS. Bruožai gražūs, bet kad graži - nepasakysi. Storoka ir stamboka. Bruožai netaisyklingi, bet moteris ji graži. Gal kiek per liekna ir per žema. Ji moko dainuoti.

(Laikrodis muša penkis kartus. Ilga tyla)

PONIA SMIT. Ir kada gi jie žada tuoktis?

PONAS SMITAS. Vėlų vėliausiai - pavasarį.

PONIA SMIT. Teks eiti į vestuves.

PONAS SMITAS. Reikia ir apie dovaną pagalvoti. Ką čia padovanojus?

(Neilga tyla. Laikrodis muša du kartus)

PONIA SMIT. Gal padovanokim vieną iš tų septynių sidabrinių dubenų, kuriuos gavom dovanų per mūsų vestuves? Vistiek mes jų nė karto nepadėjom ant stalo... Kaip liūdna tokioj jaunystėj likti našle...

PONAS SMITAS. Laimė, kad vaikų nėra.

PONIA SMIT. Ką čia kalbėti! Vaikai! Vargšė moteris visai pražūtų!

PONAS SMITAS. Bet ji dar jauna. Puikiausiai gali ištekėti. Jai labai tinka gedulas.

PONIA SMIT. O kas tada rūpinsis vaikais? Tu juk žinai, kad jie turi mergytę ir berniuką. Kokie jų vardai?

PONAS SMITAS. Bobis ir Bobis - tėvų atminimui. Dėdė Bobis Vatsonas, senasis turtingasis Bobis Vatsonas labai myli berniuką. Gal ir imsis jį auklėti.

PONIA SMIT. Savaimė aišku. O Bobi Watsono tetulė, senoji Bobi Watson, galėtų priglausti mažąją Bobi Watson, Bobio Watsono dukrytę. O tada Bobi Watson mamytė, na, Bobi - galėtų sau vėl tekėti. Ar ją kas nors mergina?

PONAS SMITAS. Taip, Bobio Watsono pusbroliis.

PONIA SMIT. Tas Bobis Watsonas?

PONAS SMITAS. Apie kurį Bobį Watsoną tu šneki?

PONIA SMIT. Apie Bobį Watsoną, senojo Bobio Watsono antrojo, jau mirusio dėdės Bobio Watsono sūnų.

PONAS SMITAS. Ne ne, tai tu šenki apie kitą Bobį Watsoną. Šitas Bobis Watsonas tai senosios Bobi Watson, velionio Bobio Watsono tetos sūnus - jau miręs.

PONIA SMIT. Vadinas tu kalbi apie Bobį Watsoną - komivojažerį?

PONAS SMITAS. Visi jie komivojažeriai.

PONIA SMIT. Niekingas amatas! Bet pelningas.

PONAS SMITAS. Taip, kai nėra konkurencijos.

PONIA SMIT. O kada konkurencijos nėra?

PONAS SMITAS. Antradieniais, ketvirtadieniais ir antradieniais.

PONIA SMIT. Žiūrėk tu man, - triskart per savaitę! O ką tada veikia Bobis Watsonas?

PONAS SMITAS. Iلسisi, miega.

PONIA SMIT. Kodėl jis nedirba tomis dienomis, kai nėra konkurencijos?

PONAS SMITAS. Visko žinoti aš negaliu. Ir negaliu atsakyti į tavo kvailus klausimus.

PONIA SMIT (*įsižeidusi*). Tu taip šneki, norėdamas mane pažeminti?

PONAS SMITAS (*nuoširdžiai šypsodamasis*). Tu puikiai žinai, kad ne.

PONIA SMIT. Visi vyrai vienodi! Dienų dienas po namus, iš dantų nepaleidžiat cigaretės, nuolatos žvilgčiojat į veidrodį, dažotės lūpas, pudruojat nosį, - jeigu, žinoma, nenusigeriat ligi žemės graibymo!

PONAS SMITAS. O tu norėtum, kad vyrai kaip jūs - per dienas rūkytų, dažytųsi, pudruotųsi ir laktų viskį?

PONIA SMIT. O kas čia blogo? Jeigu tu taip šneki, norėdamas mane paerzinti, tai žinok: man tai nepatinka! (*Meta kojine, išsišiepia. Stojasi*)

PONAS SMITAS (*irgi stojasi, eina žmonos link, švelniai*). Ak, tu mano viščiukėli! Ko gi taip spirgi? Juk žinai, kad aš tik juokauju! (*Apkabina ją per juosmenį, bučiuoja*). Mes tokie graudžiai juokingi senukai įsimylėjėliai! Ką gi - gesinam šviesą ir einam čiūčia liūlia!

2 SCENA

Tie patys ir Mari

MARI (*įeidama*). Aš esu tarnaitė. Nuostabiai praleidau popietę. Buvau kine su vyriškiu, mačiau filmą su moterimis. Išėję iš kino, išgėrėme degtinės, pieno, pasklaidėme laikraštį.

PONIA SMIT. Manau, kad popietė praėjo maloniai, jeigu buvote kine su vyriškiu, jei gėrėte degtinę ir pieną.

MARI. Dar laikraštį!

MARI. Jūsų pakviesti ponai Martenai jau prie durų. Jie laukė manęs, patys vieni nedrįso užėiti. Jūs ketinote su jais vakarieniauti.

PONIA SMIT. Taip, taip! Mes laukėm jų. Paskui praalkom, jie neatėjo, tai mes pavalgėm vieni. Ak, Mari, jeigu jūs nebūtumėt išėjusi!

MARI. Bet gi jūs pati mane išleidot!

PONIA SMIT. Aš netyčia!

MARI *(ima kvatotis. Paskui apsiverkia. Šypsodamasi).* Aš nusipirkau naktinį puoduką.

PONIA SMIT. Mari, mieloji, būkit gerutė, atidarykite duris ponams Martenamams. O mes tuo tarpu persirengsime.

(Smitai išeina į dešinę. Mari atidaro duris kairėje. Pro jas įeina ponai Martenai ir ponas Martenas)

3 SCENA

Mari ir ponai Martenai

MARI. Kodėl taip vėlai? Jūs neišauklėti! Reikia ateiti laiku. Supratot? O dabar sėskitės ir palaukit *(Išeina).*

4 SCENA

(Ponas ir ponias Martenai tylomis sėdasi vienas priešais kitą. Droviai šypsosi)

PONAS MARTENAS *(būsimas dialogas - monotoniškas, kiek dainuojamo pobūdžio, tačiau be jokių niuansų)*. Atleiskit, ponias, jei aš neklystu, mes jau esam kažkur susitikę.

PONIAS MARTENAS. Ir man, pone, man irgi atrodo, kad mes jau esam kažkur susitikę.

PONAS MARTENAS. Gal kartais, ponias, mudu matėmės Mančesteryje?

PONIAS MARTENAS. Galimas daiktas. Mančesteris - mano gimtinė. Bet aš negaliu tvirtai sakyti, jog esu jus mačiusi ten.

PONAS MARTENAS. Dieve, koks sutapimas! Aš, ponias, irgi gimęs Mančesteryje!

PONIAS MARTENAS. Kaip įdomu!

PONAS MARTENAS. Kaip įdomu! Bet aš, ponias, jau mėnuo kaip išvažiavęs iš Mančesterio.

PONIAS MARTENAS. Kaip įdomu! Koks keistas sutapimas! Aš irgi išvažiavau iš Mančesterio prieš mėnesį!

PONAS MARTENAS. Aš išvažiavau traukiniu pusę devynių ryto, o Londone išlipau be penkiolikos penktą.

PONIAS MARTENAS. Kaip įdomu! Kaip keista! Ir koks sutapimas! Ir aš važiavau tuo pačiu traukiniu, pone, ir aš!

PONAS MARTENAS. Dieve, kaip įdomu! Vadinasi, ponias, aš galėjau jus sutikti traukinyje!

PONIA MARTEN. Galimas daiktas, tai visiškai įmanoma ir pagaliau - ko nebūna? Bet aš neprisimenu, pone!

PONAS MARTENAS. Aš važiavau antrąja klase ponia. Teisybę pasakius, nors Anglijoje antros klasės nėra, bet aš visada važinėju tik antrąja!

PONIA MARTEN. Kaip keista, kaip įdomu ir koks sutapimas! Aš irgi važiavau antrąja klase, pone!

PONAS MARTENAS. Kaip keista! Vadinasi greičiausiai mes ir buvome susitikę antrosios klasės vagonė, ponia!

PONIA MARTEN. Labai, labai galimas daiktas, tai visiškai įtikėtina. Bet aš kažkodėl neprisimenu, pone.

PONAS MARTENAS. Aš važiavau aštuntame vagonė, mano vieta buvo šeštoje kupė.

PONIA MARTEN. Ir aš važiavau aštuntame vagonė, ir mano vieta buvo šeštoje kupė!

PONAS MARTENAS. Kaip įdomu, ir koks keistas sutapimas! Tai gal mes ir buvome susitikę aštuntame vagonė, ponia?

PONIA MARTEN. Galimas daiktas. Ko nebūna? Bet, pone, aš neprisimenu!

PONAS MARTENAS. Teisybę pasakius, ponia, ir aš neprisimenu, bet juk gali būti, kad mudu ten matėmės, ir, gerai pagalvojus, tai labai labai galimas daiktas!

PONIA MARTEN. O taip, pone, o taip!

PONAS MARTENAS. Kaip įdomu! Mano vieta, ponia, buvo trečia, ta prie lango.

PONIA MARTEN. O Dieve! Kaip įdomu ir kaip keista. Ir mano vieta buvo prie lango, tik šešta, priešais jus, pone!

PONAS MARTENAS. O Dieve, kaip keista, ir koks sutapimas! Juk mes, ponია, sėdėjome vienas priešais kitą!

PONIA MARTEN. Kaip įdomu! Ko nebūna, bet aš neprisimenu, pone...

PONAS MARTENAS. Atvirai pasakius, ponია, neprisimenu nė aš. Bet juk tikrai taip galėjo būti!

PONIA MARTEN. Jūs teisus, bet aš, pone, nesu visiškai tikra.

PONAS MARTENAS. O ar kartais ne jūs, ponია, prašėte užkelti ant lentynėlės lagaminą, o paskui padėkojote ir leidote man užsirūkyti?

PONIA MARTEN. Ko gero, tai galėjau būti aš, pone! Kaip įdomu, kaip įdomu ir koks sutapimas!

PONAS MARTENAS. Kaip įdomu, kaip keista, koks sutapimas! Vadinasi, vadinasi, kaip tik tuo metu mudu, ponია, ir susipažinome?

PONIA MARTEN. Kaip įdomu ir koks sutapimas! Labai galimas daiktas, mielas pone! Bet aš kažkodėl neprisimenu.

PONAS MARTENAS. Ir aš neprisimenu, ponია.

(Tyla. Muša laikrodžio du ir vieną kartą)

PONAS MARTENAS. Nuo tada aš gyvenu Londone Bromfildo gatvėje.

PONIA MARTEN. Kaip įdomu, kaip keista! Aš irgi nuo tada gyvenu Londone Bromfildo gatvėje, pone!

PONAS. MARTENAS. Kaip keista, bet tada, tada mes, ponias, ko gero, būsim susitikę Bromfildo gatvėje!

PONIA MARTEN. Kaip įdomu; kaip keista! Šiaip ar taip tai visai realu! Bet aš, mielas pone, neprisimenu...

PONAS MARTENAS. Mano namo numeris devynioliktas, mieloji ponias.

PONIA MARTEN. Kaip įdomu, mano namo numeris irgi devynioliktas, mielas pone!

PONAS MARTENAS. Bet tada, bet tada, bet tada, bet tada, bet tada mes, ko gero, esam susitikę name, pažymėtame devynioliktu numeriu?

PONIA MARTEN. Labai galimas daiktas, bet aš šito neprisimenu, mielas pone.

PONAS MARTENAS. Aš gyvenu penktame aukšte aštuntame bute, ponias.

PONIA MARTEN. Kaip įdomu, Dieve, ir kaip keista! Ir koks sutapimas! Aš irgi, mielas pone, gyvenu penktame aukšte aštuntame bute!

PONAS MARTENAS. Kaip įdomu, kaip įdomu, kaip įdomu ir koks sutapimas! Žinote, mano miegamajame stovi lova. Ji apdengta žaliu apklotu. O miegamasis su visa lova ir žaliu apklotu yra koridoriaus gale tarp vonios ir bibliotekos.

PONIA MARTEN. Koks sutapimas, Dieve, koks sutapimas! Ir mano miegamajame stovi lova su žaliu apklotu, o miegamasis, mielas pone, irgi yra koridoriaus gale tarp vonios ir bibliotekos!

PONAS MARTENAS. Kaip keista, įdomu, nesuprantama! Vadinasi, ponias, mudu gyvename tame pačiame bute ir miegame toje pačioje lovoje, brangioji ponias! Taigi gal gi ten mes ir esame susitikę?

PONIA MARTEN. Kaip įdomu, koks sutapimas! Tikrai gali būti, kad mudu ten esame susitikę ir gal net praeitą naktį. Bet, mielas pone, aš neprisimenu!

PONAS MARTENAS. Aš turiu kūdikį, mažą dukrytę, ji gyvena drauge su manimi, brangioji ponია. Jai dveji metukai, ji šviesiaplaukė, viena jos akytė balta, o kita raudona. Mergytė labai graži, ji vardu Alisa, miela ponია!

PONIA MARTEN. Koks keistas sutapimas! Aš irgi turiu dukrytę; jai dveji metukai, viena jos akytė balta, o kita raudona. Mergytė labai graži, ji vardu Alisa, mielas pone!

PONAS MARTENAS (*tu pačiu tąsiau monotonišku balsu*). Kaip įdomu ir koks sutapimas! Ir keista. Gal mes kalbame apie tą pačią mergytę, miela ponია!

PONIA MARTEN. Kaip įdomu! Galimas daiktas, mielas pone.

(Ilgoka tyla... Laikrodis muša dvidešimt devynis kartus)

PONAS MARTENAS (*gerokai pagalvojęs lėtai atsistoja ir lėtai eina prie ponios Marten, kuri, nustebinta jo iškilmingos nuotaikos, irgi labai lėtai stojasi; ponas Martenas tuo pačiu ištęstu monotonišku kiek dainuojančiu balsu*). Taigi, brangioji ponია, abejonių negali būti, mes jau esam matęsi, jūs - mano žmona... Elizabeta, aš vėl tave suradau!

(Ponia Marten neskubėdama artėja prie pono Marteno. Jie šaltai bučiuojasi. Laikrodis labai garsiai muša vieną kartą. Taip garsiai, kad žiūrovai išsigąstų. Tačiau ponai Martenai to dūžio visai negirdi)

PONIA MARTEN. Donaldai, tai tu, darling!

(Jiedu sėdasi į vieną fotelį ir apsikabinę užmiega. Laikrodis muša dar keletą kartų. Tylutėliai, ant pirštų galiukų, ateina Mari ir, pridėjusi pirštą prie lūpų, kreipiasi į žiūrovus)

5 SCENA

MARI. Elizabeta su Donaldu dabar per daug laimingi, kad galėtų girdėti, ką aš kalbu. Aš noriu jums pasakyti vieną paslaptį. Elizabeta - visai ne Elizabeta, o Donaldas - visai ne Donaldas. Prašom įrodymus: kūdikis, apie kurį kalbėjo Donaldas, - visai ne Elizabetos, tai visai kitas vaikelis. Donaldso dukrelės viena akytė balta, o kita raudona, visiškai kaip ir Elizabetos mergytės. Tačiau Donaldso kūdikio baltoji akytė - dešinė, o raudonoji - kairė, gi Elizabetos vaikelio raudonoji akytė dešinė, o baltoji - kairė! Taigi Donaldso argumentų sistema susiduria su šia priešybe, kuri anuliuoja visą jo teoriją! Nepaisant neįtikėtinų sutapimų, kurių lyg ir nepaneigsi, Donaldas ir Elizabeta, nebūdami vieno ir to paties kūdikio tėvai, nėra nei Donaldas, nei Elizabeta. Niekas nedraudžia jam manyti, kad jis Donaldas, ir jai neuždrausi manyti, jog ji - Elizabeta. Ir jis gali sau galvoti, kad ji - Elizabeta. Ir ji tegul sau mano, jog jis - Donaldas. Tačiau abu didžiai apsirinka. Bet kas gi tikroji Elizabeta? Kas tikrasis Donaldas? Pagaliau - kas suinteresuotas, kad tęstųsi šita painiava? Aš tikrai nežinau. Ir nereikia stengtis sužinoti. Tegul visa lieka taip, kaip yra. *(Ji žengia keletą žingsnių prie durų, stabteli, atsisuka į žiūrovus).* O iš tikrųjų aš visai ne Mari - aš esu Šerlokas Holmsas. *(Išeina).*

6 SCENA

Tie patys be Mari

(Laikrodis muša kaip jam užeina. Neilgai trukus ponai Martenai išsilaisvina iš vienas kito glėbio ir sėdasi ten, kur sėdėjo pradžioje)

PONAS MARTENAS. Pamirškim, darling, viską, ko tarp mūsų nebuvo ir dabar, vėl atradę vienas kitą, pasistenkim nebesiskirti ir gyvenkim kaip pirma.

PONIA MARTEN. Taip, darling.

7 SCENA

(Ponia ir ponas Smitai įeina iš dešinės. Jie apsirengę lygiai taip, kaip ir anksčiau)

PONIA SMT. Labas vakaras, brangieji bičiuliai! Prašom atleisti, kad teko šitiek laukti. Mes pamanėme, jog privalome parodyti jums prideramą pagarbą, todėl sužinoję apie jūsų malonų netikėtą vizitą, nutarėme pasipuošti savo baliniais apdarais.

PONAS SMITAS *(piktai)*. Mes šiandien ničnieko burnoje neturėjome! Jau keturias valandas jūsų laukiam! Kodėl jūs taip vėlai?

(Ponai Smitai sėdasi priešais Martenus. Laikrodis kartkartėmis tarsi pabrėžia replikas - tai garsiau, tai tyliau mušdamas - pagal reikalą.

Ponai Martenai, ypač ponias Marten, atrodo suvaržyti ir drovūs. Todėl pokalbis vystosi sunkiai, žodžiai tariami tiesiog per kančią. Pradžioje - ilga tyla, o vėliau - visa virtinė nesmagių pauzių.)

PONAS SMITAS. Hm *(pauzė)*.

PONIA SMIT. Hm hm *(pauzė)*.

PONIA MARTEN. Hm hm hm *(pauzė)*.

PONAS MARTENAS. Hm hm hm hm *(pauzė)*.

PONIA MARTEN. O, tikrai *(pauzė)*.

PONAS MARTENAS. Mes visi peršalę *(pauzė)*.

PONAS SMITAS. Nors nešalta *(pauzė)*.

PONIA SMIT. Ir skersvėjų nėra *(pauzė)*.

PONAS MARTENAS. Kokia laimė! (*paузė*).

PONAS SMITAS. Taip taip taip taip (*paузė*).

PONAS MARTENAS. Jūs kažko nelinksmas? (*paузė*).

PONIA SMIT. Ne, jam nuobodu (*paузė*).

PONIA MARTEN. Bet, pone, jūsų amžiuje tai pavojinga! (*paузė*).

PONAS SMITAS. Širdis neturi amžiaus (*paузė*).

PONAS MARTENAS. Tikra teisybė (*paузė*).

PONIA SMIT. Taip sako (*paузė*).

PONIA MARTEN. Sako ir visai priešingai (*paузė*).

PONAS SMITAS. Geriausia laikytis aukso vidurio (*paузė*).

PONAS MARTENAS. Jūs teisus (*paузė*).

PONIA SMIT (*ponams Martenams*). Jūs tiek apkeliavote, gal papasakotumėte kokį įdomų atsitikimą (*paузė*).

PONAS MARTENAS (*žmonai*). Papasakok, brangioji, kas tau šiandien atsitiko.

PONIA MARTEN. Papasakoti nesunku, bet kas gi man patikės? (*paузė*).

PONAS SMITAS. Mes nė kiek neabejojame jūsų sąžine!

PONIA SMIT. Jūs mus užgaunate taip galvodami!

PONAS MARTENAS (*žmonai*). Tu juos tiesiog užgauni!

PONIA MARTEN (*gracingai*). Šiandien man atsitiko nepaprastas dalykas. Stačiai neįtikėtinas.

PONAS MARTENAS. Greičiau pasakok, brangioji!

PONAS SMITAS. Nors kiek prasiblašysime.

PONIA SMIT. Pagaliau.

PONIA MARTEN. Tai taip: einu šiandien į turgų daržovių, kurios vis brangsta ir brangsta...

PONIA SMIT. Kas čia ypatingo?

PONAS SMITAS. Negražu pertraukti, brangioji! Bjaurybė.

PONIA MARTEN. Žiūriu, prie kavinės - ponas, gražiai apsirengęs, gal dar nė penkiasdešimties neturi, kuris...

PONAS SMITAS. Kuris - ką?

PONIA SMIT. Kuris - ką?

PONAS SMITAS (*žmonai*). Negražu pertraukinėti, brangute; tu neišauklėta.

PONIA SMIT. Brangusis, tu pertraukei pirmas. Storžievis!

PONAS MARTENAS. Ša! (*Žmonai*). Tai ką gi tas ponas padarė?

PONIA MARTEN. Jūs, žinoma, sakysit, kad aš išsigalvoju, bet jis priklaupė ant šaligatvio ir dar pasilenkė.

PONAS MARTENAS, PONIA SMITAI. O!

PONIA MARTEN. Taip, - pasilenkė.

PONAS SMITAS. Negali būti!

PONIA MARTEN. Taip, jis pasilenkė. Aš priėjau pažiūrėti, ką gi jis daro...

PONAS SMITAS. O jis?

PONIA MARTEN. Jis rišosi batų raištelius. Jie buvo atsirišę!

TREJETAS KLAUSYTOJŲ. Fantastika!

PONAS SMITAS. Jei tai išgirsčiau ne iš jūsų lūpų, nepatikėčiau.

PONAS MARTENAS. Kodėl gi? Bevaikščiojant ir ne tokių dalykų prisižiūri! Kad ir šiandien aš pats mačiau, kaip metro ant sėdynės sėdėjo vyriškis ir ramiausiai skaitė laikraštį.

PONIA SMIT. Keistuolis ir tiek!

PONAS SMITAS. Tai galėjo būti tas pats!

(Visi suklūsta - skambina į duris)

PONAS SMITAS. Girdit? - Skambina.

PONIA SMIT. Vadinasi, atėjo. Eisiu pažiūrėti. *(Eina. Atidaro. Grįžta).* Neatėjo niekas. *(Sėda į savo vietą).*

PONAS MARTENAS: O štai kitas pavyzdys...

(Vėl skambina)

PONAS SMITAS. Girdit? - Skambina.

PONIA SMIT. Vadinasi, kažkas atėjo. Eisiu pažiūrėti. (*Eina pažiūrėti. Atidaro duris ir grįžta*). Neatėjo niekas. (*Sėda į savo vietą*).

PONAS MARTENAS (*nebesusivokdamas*). Ė... ė...

PONIA MARTEN: Tu sakei: štai kitas pavyzdys...

PONAS MARTENAS: Ak taip...

(Skambutis)

PONAS SMITAS. Girdit - skambina.

PONIA SMIT. Daugiau žiūrėti nebeisiu.

PONAS SMITAS. Bet juk kažkas atėjo!

PONIA SMIT. Pirmą sykį neatėjo niekas. Ir antrą kartą - niekas. Kodėl tu manai, kad atėjo dabar?

PONAS SMITAS. Todėl, kad skambino.

PONIA MARTEN. Tai visai ne įrodymas!

PONAS MARTENAS. Kaip tai? Jeigu mes išgirstame skambutį, vadinasi, kažkas atėjo ir skambina, kad jam atidarytų.

PONIA MARTEN. Ne visada. Argi mes tuo dar neįsitikinom?

PONAS MARTENAS. Bet dažniausiai būna taip, kaip sakiau.

PONAS SMITAS. Jei, tarkim, aš pas ką ateinu, aš skambinu, kad man atidarytų. Manau, kad taip elgiasi kiekvienas; todėl kiekvieną sykį, kai girdim skambutį į duris, galime būti tikri, kad kažkas atėjo.

PONIA SMIT. Tai tik teorija. O realybė kartais esti visai kitokia. Juk tu ką tik tuo įsitikinai!

PONIA MARTEN. Jūsų žmona sako teisybę.

PONAS MARTENAS. Ak, tos moterys, jos visada viena už kitą!

PONIA SMIT. Tiek jau to, eisiu pažiūrėti. Kad paskui nesakytum, kad aš užsispyrusi. Bet pamatysi - ten nieko nėra! (*Eina pažiūrėti. Atidaro ir uždaro duris*). Matai - niekas neatėjo.

(Ji grįžta į savo vietą)

PONIA SMIT. Ak, tie vyrai! Amžinai nori įrodyti savo teisumą, ir amžinai nieko neišeina!

(Vėl skambutis)

PONAS SMITAS. Girdit, skambina. Kažkas atėjo.

PONIA SMIT (*įsiutusi*). Nebenuvarysi manęs prie tų durų! Pats jau įsitikinai, kad skambutis nieko nereiškia! Patirtis rodo, kad kaip tik tada, kai girdime skambutį, prie durų nieko nebūna.

PONIA MARTEN. Ničnieko.

PONAS MARTENAS. Nebūtinai.

PONAS SMITAS. Tai irgi klaida! Dažniausiai skambutis į duris praneša, kad kažkas atėjo.

PONIA SMIT. Laikysis savo, nors tu ką!

PONIA MARTEN. Ir maniškis baisus užsispyrėlis!

PONAS SMITAS. kažkas atėjo.

PONAS MARTENAS. Gali būti.

PONIA SMIT (*vyrui*). Ne!

PONAS SMITAS. Taip!

PONIA SMIT. O aš tau sakau, kad ne. Šiaip ar taip, manęs nebevaikysi. Nori pamatyti, kad niekas neatėjo, eik pats ir pažiūrėk.

PONAS SMITAS. Ir pažiūrėsiu.

(Ponia Smit trūkteli pečius. Ponia Marten purto galvą)

PONAS SMITAS (*atidaro duris*). A! How do you do! (Jis žvilgteli į ponia Smit ir apstulbusius ponus Martenus). Atėjo ponas Brandmajoras!

8 SCENA

Tie patys ir Brandmajoras

BRANDMAJORAS (*savaiame aišku, jis su didžiuliu blizgančiu šalmu, uniformuotas*). Laba diena, ponios ir ponai.

(Visi dar gerokai nustebę. Ponia Smit piktai nusisuka, neatsakydama į Brandmajoro pasveikinimą)

BRANDMAJORAS. Laba diena, ponia Smit. Ar tik nepykstate?

PONIA SMIT. O!

PONAS SMITAS. Matot... mano žmonai truputėlį nesmagu, nes ne jos teisybė.

PONAS MARTENAS. Matot, ponas Brandmajore, ponai Smitai susiginčijo.

PONIA SMIT. Tai jūsų visai neliečia! *(Ponui Smitui)*. Prašau neleisti pašaliniams kištis į mūsų šeimos reikalus!

PONAS SMITAS. O, brangute, tai nieko baisaus! Juk Brandmajoras - senas šeimos draugas. Man meilinosi jo motina, aš gerai pažinojau jo tėvą. Jis pasipiršo mano dukrai, jei aš ją kada nors turėsiu. Bet nesulaukė ir mirė.

PONAS MARTENAS. Nei čia jūsų kaltė, nei jo.

BRANDMAJORAS. Ką pagaliau visą tai reiškia?

PONIA SMIT. Mano vyras bandė įtikinti...

PONAS SMITAS. Ne, tai tu bandei įtikinti...

PONAS MARTENAS. Taip, jinai.

PONIA MARTEN. Ne, jisai.

BRANDMAJORAS. Tik nesijaudinkite. Ponia Smit, pasakykite viską iš eilės.

PONIA SMIT. Prašom! Aš taip varžausi prieš jus atsiverti, bet juk Brandmajoras - tai bemaž kunigas.

BRANDMAJORAS. Tai ką?

PONIA SMIT. Mes susiginčijome štai dėl ko: mano vyras įtikinėja, kad durų skambutis suskamba tada, kai kas nors ateina ir skambina.

PONAS MARTENAS. Taip ir yra.

PONIA SMIT. O aš sakiau, kad skambutis suskamba, bet už durų nieko nėra.

PONIA MARTEN. Tai gali pasirodyti keistokai.

PONIA SMIT. Tačiau tai įrodyta, ir ne tuščiais žodžiais, o faktais.

PONAS SMITAS. Kokie čia faktai, jei atėjo ponas Brandmajoras. Jis skambino, aš atidariau, žiūriu - stovi.

PONIA MARTEN. Kada?

PONAS MARTENAS. Iškart.

PONIA SMIT. Taip, bet jis atsirado tik po ketvirto skambučio! O ketvirtas kartas nesiskaito.

PONIA MARTEN. Žinoma! Viską lemia trys kartais.

PONAS SMITAS. Ponas Brandmajore, ar galėčiau jus savo ruožtu kai ko paklausti?

BRANDMAJORAS. Pirmyn!

PONAS SMITAS. Ar tai jūs skambinot prieš man atidarant duris?

BRANDMAJORAS. Taip, aš.

PONAS MARTENAS. Ar tai jūs buvote prie durų? Ir jūs skambinote, norėdamas įeiti?

BRANDMAJORS. O ar aš sakiau, kad ne?

PONAS SMITAS (*žmonai, pergalingai*). Matai? Mano teisybė! Kai išgirsti skambutį, žinok: kažkas atėjo ir paskambino. Juk tu nesakai, kad Brandmajoras nėra tas kažkas?

PONIA SMIT. Jokiu būdu. Aš tik kartoju, kad kalbu apie tris sykius, ir kad ketvirtas kartas nesiskaito.

PONIA MARTEN. O kai skambutis skambėjo pirmą kartą - tai jūs skambinot?

BRANDMAJORAS. Ne, ne aš.

PONIA MARTEN. Matot? Skambutis skambėjo, o prie durų nieko nebuvo.

PONAS MARTENAS. Tai galėjo būti kas nors kitas!

PONAS SMITAS. Ar jūs ilgai stovėjote prie durų?

BRANDMAJORAS. Keturiasdešimt penkias minutes.

PONAS SMITAS. Jūs nieko daugiau ten nematėt?

BRANDMAJORAS. Nemačiau.

PONIA MARTEN. Ar jūs girdėjot, kaip skambino antrą kartą?

BRANDMAJORAS. Girdėjau, bet skambinau ne aš. Ir prie durų nieko nebuvo.

PONIA SMIT. Aš laimėjau! Mano teisybė!

PONAS SMITAS (*žmonai*). Palauk! (*Brandmajorui*). Ką jūs veikėt prie durų?

BRANDMAJORAS. Nieko. Šiaip stovėjau. Ir galvojau apie šį bei tą.

PONAS MARTENAS (*Brandmajorui*). O trečią kartą?.. Skambinot ne jūs?

BRANDMAJORAS. Trečią - aš.

PONAS SMITAS. Bet atidarius duris, jūsų nebuvo!

BRANDMAJORAS. Tai todėl, kad aš buvau pasislėpęs. Norėjau pajuokauti.

PONIA SMIT. Nejuokaukite, ponas Brandmajore. Visa tai daug rimčiau, nei gali atrodyti.

PONAS MARTENAS. O išvada tokia: kai skambina į duris, niekad nežinai, ar ten kas yra, ar nėra nieko.

PONIA SMIT. Niekada nieko nėra.

PONAS SMITAS. Visada kažkas yra.

BRANDMAJORAS. Galiu jus sutaikyti. Jūs abu teisūs: kai skambina į duris, kartais ten kažkas yra, o kartais nėra nieko.

PONAS MARTENAS. Labai panašu į tiesą!

PONIA MARTEN. Ir man taip atrodo.

BRANDMAJORAS. Iš tikrųjų viskas labai paprasta. (*Ponams Smitams*). Pasibučiuokit.

PONIA SMIT. Mes ką tik bučiavomės.

PONAS MARTENAS. Jie pasibučiuos rytoj. Suspės.

PONIA SMIT. Ponas Brandmajore, kadangi jūs mums padėjote išsiaiškinti, nusiimkite šalną ir pasėdėkite su mumis valandžiukę.

BRANDMAJORAS. Atleiskite, ponia, bet aš nelabai turiu laiko. Šalną aš nusiimsiu, bet sėst nesėsiu. (*Sėdasi, bet šalmo nenusiima*). Tiesą sakant aš atėjau pas jus kitu tikslu. Aš atėjau tarnybos reikalais.

PONIA SMIT. Ir kokie gi tarnybos reikalai, pone Brandmajore?

BRANDMAJORAS. Aš labai atsiprašau, jei pasirodysiu nedelikatus, bet (*labai susinepatoginęs*) ar galima (*rodo į Martenus*) prie jų?

PONIA MARTEN. Nesivaržykit!

PONAS MARTENAS. Mes seni draugai. Jie nuo mūsų nieko neslepia.

PONAS SMITAS. Sakykit.

BRANDMAJORAS. Ką gi... Ar pas jus niekur nedega?

PONAS SMITAS. Kodėl jūs to klausiate?

BRANDMAJORAS. Todėl... todėl, prašom atleisti, bet man įsakyta gesinti visus gaisrus visame mieste.

PONIA MARTEN. Visus?

BRANDMAJORAS. Taip, visus.

PONIA SMIT (*susinepatoginusi*). Aš nežinau... nemanau... ar man eiti pažiūrėti?

PONAS SMITAS (*bandydamas suuosti*). Tarytum nieko. Būtų degėsių kvapas.

BRANDMAJORAS (*nusiminęs*). Nieko nieko? Gal krosny ar rūsy, o gal palėpėj?
Bent kur nors maža maža kibirkštėlė?

PONIA SMIT. Klausykit, nesinorėtų jūsų liūdinti, bet man atrodo, kad šiuo metu tikrai nieko... Aš jums pažadu tuoj pat pranešti, jei tik kils nors menkiausias įtarimas.

BRANDMAJORAS. Būkit itin atidi. Lieku jums be galo dėkingas.

PONIA SMIT. Pažadu.

BRANDMAJORAS (*ponams Martenams*). O kaip pas jus? Irgi niekas nedega?

PONIA MARTEN. Deja, ne.

PONAS MARTENAS (*Brandmajorui*). Tai reikalai šiuo metu nekas?

BRANDMAJORAS. Visai blogi. Gaisrų beveik nėra, šiaip smulkmenos - tai koks židiny, tai klojimas. Nieko rimto. Jokio uždarbio. O kai nėra pajamų, atitinkamai menkos premijos.

PONAS SMITAS. Nieko neišeina. Visur tas pats. Ir prekyboj, ir žemės ūky, ir ugniagesyboj - visur šiemet nieko gero.

PONAS MARTENAS. Nei grūdų, nei gaisrų.

BRANDMAJORAS. Neką geriau ir su potvyniais.

PONIA SMIT. Užtat cukraus turim.

PONAS SMITAS. Tik todėl, kad jį importuoja iš užsienio.

PONAS MARTENAS. Su gaisrais žymiai sunkiau. Muitai milžiniški!

BRANDMAJORAS. Kai kas kartais pasitaiko, retokai tiesa, pavyzdžiui, koks apsinuodijimas dujomis; juk buvo pora. Pereitą savaitę jauna moteris užduso, nes neužsuko dujų.

PONIA MARTEN. Užmiršo?

BRANDMAJORAS. Ne, ji manė, kad tai jos šukos.

PONAS SMITAS. Apsirikimai visada labai pavojingi!

PONIA SMIT. Ar buvot pas degtukų pirklių?

BRANDMAJORAS. Buvau ir veltui. Jo gaisrai apdrausti.

PONAS MARTENAS. Aš jums patarčiau aplankyti Vakenfildo vikarą.

BRANDMAJORAS. Aš neturiu teisės kištis į dvasininkų gaisrus. Tai papiktintų vyskupą. Jis pats gesina kunigų gaisrus, arba geriausiu atveju pasitelkia vienuoles.

PONAS SMITAS. Pabandykit užėti pas Diuraną.

BRANDMAJORAS. Tai man griežtai draudžiama. Jis gimė ne anglas. Ką tik gavo pilietybę. Tokie žmonės turi teisę pirktis namus, bet neturi teisės gesinti, jei jie užsidega.

PONIA SMIT. Bet juk pernai, kai pas jį kilo gaisras, gesino!

BRANDMAJORAS. Jis pats ir gesino. Konspiratyviai. Ne, ne, aš jo neskūsiu!

PONAS SMITAS. Ir aš ne.

PONIA SMIT. Kadangi jūs neskubate, ponas Brandmajore, pabūkite pas mus! Mums būtų labai malonu.

BRANDMAJORAS. Gal norite paklausti vieno kito anekdoto?

PONIA SMIT. O, mielai, jūs toks mielas! *(Bučiuoja jį).*

PONAS SMITAS, PONAI MARTENAI. Klausome, klausome, bravo! *(Ploja).*

PONAS SMITAS. Įdomiausias daiktas yra tas, kad visi gaisrininkų pasakojimai neišgalvoti, tai tikri jų pačių pergyvenimai.

BRANDMAJORAS. Aš visada pasakoju tik tai, ką pats patyriau. Tik tai, kas buvo gyvenime, ničnieko iš knygų.

PONAS MARTENAS. Tai absoliučiai teisinga, nes tikroji tiesa glūdi tikrovėje, o ne knygoje.

PONIA SMIT. Tai pasakokit!

PONAS MARTENAS. Tai pasakokit!

PONIA MARTEN. Prašom tylos, jis tuoj pradės!

BRANDMAJORAS *(atsikosti).* Atsiprašau. Nežiūrėkit taip į mane! Aš varžausi. Jūs gi žinot, koks aš baukštus!

PONIA SMIT. Jis tiesiog žavingas! *(Bučiuoja jį).*

BRANDMAJORAS. Vis dėlto aš pabandyčiau pradėti. Tik pažadėkit man nesiklausti!

PONIA MARTEN. Bet jeigu mes nesiklausysim, tai nieko ir neišgirsim.

BRANDMAJORAS. Aš apie tai nepagalvojau!

PONIA SMIT. Aš jau jums sakiau: tai kūdikis!

PONAS MARTENAS, PONAS SMITAS. Toks mielas vaikelis! (*Bučiuoja jį*).

PONIA MARTEN: Drašiau!

BRANDMAJORAS. Gerai, aš pradėdau. (*Dar sykį atsikosti ir pradeda drebančiu iš jaudulio balsu*). "Šuo ir jautis", eksperimentinė pasakėčia: Kartą kitasjautis klausia kitą šunį: kodėl tu ligi šiol neprarijai savo straublio? "Atsiprašau, sako šuo, aš maniau, jog esu dramblys."

PONIA MARTEN. O kur išvada?

BRANDMAJORAS. Išvadą reikia pasidaryti patiems.

PONAS SMITAS. Jis teisus!

PONIA SMIT (*užsidegusi*). Dar!

BRANDMAJORAS. Kartą veršiukas persiėdė grūstų stiklą. Jis ėmė storėti ir atėjus laikui veršiukui gimė karvė. Kadangi veršiukas buvo jautukas, o ne telyčaitė, karvė niekaip negalėjo vadinti jo mama. Netiko veršiuką vadinti ir tėtė, nes jis buvo per mažas. Na ir teko veršiukui vesti vieną damą, prisilaikant visų galiojančių taisyklių ir normų.

PONAS SMITAS. Normų - formų!

PONAS MARTENAS. Formų, bet ne pudingui!

BRANDMAJORAS. Jūs jau girdėjote?

PONIA SMIT. Visi laikraščiai rašė.

PONIA MARTEN. Tai buvo visai netoli mūsų.

BRANDMAJORAS. Tai papasakosiu dar pasakėčią "Gaidys". Kartą gaidys sugalvojo apsimesti šuniu. Nieko iš to neišėjo - jį iš karto pažino.

PONIA SMIT. O šuns, kuris apsimetė gaidžiu, iki šiol niekas neatpažįsta!

PONAS SMITAS: Dabar norėčiau šį tą papasakoti ir aš. "Gyvatė ir lapė". Kartą atšliaužė pas lapę gyvatė ir sako: "Man rodos, kad aš jus pažįstu." Lapė atsako: "Ir aš jus pažįstu." "Ką gi sako gyvatė, duokit man pinigų." "Lapės pinigų nedavinėja", atsako gudrus gyvūnėlis, stryktelėdamas į gilų slėnį, pilną priaugusį braškių ir gulbės pieno. O gyvatė jos ten belaukianti ir besikvatojanti mefistofelišku juoku. Lapė išsitraukė peilį, suuzgė: "Aš tau parodysiu!" - ir į kojas! Deja, deja! Gyvatė taip trenkia kumščiu lapei per pakaušį, kad jos galva sudūžta į tūkstančius šukelių. O pati šaukia: "Ne, ne, ir dar sykį - ne! Argi aš tavo duktė?"

PONIA MARTEN. Gana įdomu.

PONIA SMIT. Nieko sau.

PONAS MARTENAS (*spaudžia ponui Smitui ranką*). Sveikinu jus.

BRANDMAJORAS (*pavyduliuodamas*). Kas čia ypatingo... Be to aš seniai tą pasakėčią žinojau.

PONAS SMITAS. Net šiurpas krečia.

PONIA SMIT. Bet juk visa tai išgalvota.

PONIA MARTEN. Deja, taip. (*Poniai Smit*). Jūsų eilė, ponia!

PONIA SMIT. Žinau vieną tokį atsitikimą. Galiu papasakoti. Jis vadinasi "Puokštė".

PONAS SMITAS. Mano žmona visada mėgo romantiką.

PONAS MARTENAS. Kaip ir pridera anglei.

PONIA SMIT. Klausykit. Kartą jaunikis atneša savo nuotakai puokštę gėlių, ji jam pasako "ačiū"; bet, nespėjus jai nė "ačiū" pasakyti, jis, nė žodžio netaręs, atima iš jos gėles, - tiesiog norėdamas ją pamokyti, - pasakęs "aš jas atsiimu", ištaria "sudie" ir, pasiėmęs gėles, išeina sau.

PONAS MARTENAS. O, nuostabu! (*Jis bučiuoja o gal ir nebučiuoja ponios Smit*).

PONIA MARTEN. Ponas Smitai, niekas neturi tokios žmonos kaip jūs!

PONAS SMITAS. Teisybė. Ji - įsikūnijęs inteligentiškumas! Ji net už mane inteligentiškesnė! Šiaip ar taip - moteriškesnė. Visi taip sako.

PONIA SMIT (*Brandmajorui*). Papasakokit dar ką nors, Brandmajorė!

BRANDMAJORAS. O ne, jau vėlu.

PONAS MARTENAS. Prašom papasakoti!

BRANDMAJORAS. Aš pavargęs.

PONAS SMITAS. Padarykit mums malonumą!

PONAS MARTENAS. Labai prašau!

BRANDMAJORAS. Ne.

PONIA MARTEN. Jūs kietaširdis! Juk mes sėdim kaip ant žarijų!

PONIA SMIT (*puola ant kelių, rauda arba ne*). Maldauju!

BRANDMAJORAS. Et, buvę nebuvę.

PONIA SMIT (*poniai Marten į ausį*). Sutiko. Nuobodybė.

PONIA MARTEN. Po velnių!

PONIA SMIT. Nieko neišėjo. Aš buvau per daug mandagi.

BRANDMAJORAS. "Sloga". Mano šešuras turėjo iš tėvo pusės pusbrolių, kuris turėjo dėdę iš motinos pusės, tai tas turėjo uošvį, kurio senelis iš tėvo pusės vesdamas antrą sykį susituokė su jaunate vietine mergaite, kurios brolis bekeliaudamas sutiko merginą, kurią pamilo, jiems gimė sūnus, kuris vėliau vedė bebaimę provizorę, kuri pasirodė esanti nežinomo britų laivyno viršilos duktė, kurios patėvio teta laisviausiai kalbėjo ispaniškai ir kuri pati - galimas dalykas - buvo dukra inžinieriaus, kuris mirė gana jaunas ir buvo vynuogių plantacijos, kurioje buvo spaudžiamas prastas vynelis, savininko sūnus, kurio sūnus vedė jauną išsiskyrusią poniutę, kurios pirmas vyras buvo sūnus tikro patrioto, kuris vienai savo dukrai įdiegė tokią pagarbą pinigams, kad ši ištekėjo už medžiotojo, kuris asmeniškai pažinojo Rotšildą, kurio brolis, išbandęs daugybę profesijų, vedė ir susilaukė dukters, kurios prosenelis, toks perdžiūvęs seneliukas, nešiojo akinius, kuriuos jam padovanojo giminaitis vieno portugalo, gana turtingo malūnininko šešuro sūnus, kurios netikras brolis vedė buvusio kaimo gydytojo dukterį, o tas gydytojas, kuris buvo netikras pienininkės sūnaus brolis, vedė kito kaimo gydytojo, kuris buvo vedęs net tris kartus, dukrą; tai to gydytojo trečioji žmona, kuri...

PONAS MARTENAS. Aš pažinojau tą trečiąją žmoną, jei tik neklystu. Ji valgydavo viščiuką, sėdėdama ant širšių lizdo.

BRANDMAJORAS. Tai ne ta!

PONIA SMIT. Ša!

BRANDMAJORAS. Tai aš ir sakau: jo trečiosios žmonos motina buvo geriausia kaimo pribuvėja, kuri anksti liko našlė...

PONAS SMITAS. Visai kaip mano žmona.

BRANDMAJORAS. ... kuri ištekėjo už energingo stikliaus, kuris užtaisė vaiką stoties viršininko dukrai, o tas vaikas gyvenime prasimušė...

PONIA SMIT. Bet neužsimušė...

PONAS MARTENAS. Gaila būtų...

BRANDMAJORAS. ... ir vedė pardavėją, kurios tėvas turėjo brolių, menkučio miestuko merą, kuris vedė šviesiaplaukę mokytoją, kurios brolis buvo aktorius...

PONAS MARTENAS. Sudegusio teatro?..

BRANDMAJORAS. ... ir vedė kitą šviesiaplaukę mokytoją, kurios vardas irgi buvo Mari, todėl kad jos brolis buvo vedęs kitą Mari, irgi šviesiaplaukę ir taip pat mokytoją...

PONAS SMITAS. Šviesiaplaukė tegali būti tik Mari.

BRANDMAJORAS. ... kurios tėvą Kanadoje išaugino viena senučiukė, kurios giminaitis klebonas turėjo bobutę, kuri kartais žiemą, kaip, beje, ir mes visi, imdavo ir pasigaudavo slogą.

PONIA SMIT. Nuostabi istorija. Tiesiog sunku patikėti.

PONAS MARTENAS. Sergant sloga reikia užsidėti merlinę kaukę.

PONAS SMITAS. Iš to jokios naudos, bet, žinoma, būtina.

PONIA MARTEN. Atsiprašau, ponas Brandmajore, bet aš ne viską supratau. Susipainiojau pabaigoje, kai jūs priėjote prie klebono bobutės.

PONAS SMITAS. Kur klebono sutana, susipainioja daina!

PONIA SMIT. O, ponas Brandmajore, papasakokite viską dar kartą! Mes visi labai prašom!

BRANDMAJORAS. Ak, iš tikrųjų nežinau, ar begalėsiu. Aš juk tarnyboje! O viskas priklauso nuo to, kiek dabar laiko.

PONIA SMIT. Pas mus apskritai nėra laiko.

BRANDMAJORAS. O ką rodo laikrodis?

PONAS SMITAS. Jis blogai eina. Jam kad tik atbulai. Amžinai viską rodo atvirkščiai.

9 SCENA

Tie patys ir Mari

MARI. Ponia... Ponas...

PONIA SMIT. Ko norit?

PONAS SMITAS. Ko jums čia reikia?

MARI. Atsiprašau ponią ir poną, atsiprašau gerbiamus svečius... aš norėčiau... aš irgi norėčiau... papasakoti anekdotą.

PONIA MARTEN. Ką ji čia plepa?

PONAS MARTENAS. Man atrodo, kad mūsų bičiulių tarnaitė išprotėjo... Ji irgi nori papasakoti anekdotą. O!

BRANDMAJORAS. Ką ji apie save mano? (*Įsižiūri į ją*). O!

PONIA SMIT. Nelįskit, kur neprašo!

PONAS SMITAS. Žinokit savo vietą, Mari...

BRANDMAJORAS. O! Tai ji! Negali būti.

PONAS SMITAS. Kas jums darosi?

MARI. Negali būti! Čia?

PONIA SMIT. Ką tai reiškia?

PONAS SMITAS. Jūs artimi?

BRANDMAJORAS. Ir dar kaip!

(Mari puola Brandmajorui ant kaklo)

MARI. Aš tokia laiminga, kad vėl jus suradau... Pagaliau!

PONAI SMITAI. O!

PONAS SMITAS. Čia tai jau per daug, - pas mus, netoli Londono...

PONIA SMIT. Tai nepadoru!

BRANDMAJORAS. Juk ji užgesino mano pirmąjį gaisrą.

MARI. Aš buvau jo fontanėlis!

PONAS MARTENAS. Jeigu jie iš tiesų... tokie artimi... jų jausmai toleruoti, žmogiški ir gerbtini.

PONIA MARTEN. Privalom gerbti visa, kas žmogiška.

PONIA SMIT. Ir vis dėlto aš nenorėčiau priimti jos į mūsų draugiją...

PONAS SMITAS. Ji nepakankamai išsilavinusi.

BRANDMAJORAS. Jūs pilni prietarų!

PONIA MARTEN. Nors mano nuomonė ir nieko nereiškia, bet aš linkusi manyti, kad tarnaitė ir yra tik tarnaitė.

PONAS MARTENAS. Net jeigu kartais ir paaiškėtų, kad ji neblogas detektyvas.

BRANDMAJORAS. Aš eisiu.

MARI. Neimkit į galvą! Jie visai neblogi žmonės!

PONAS SMITAS. Hm, hm... Judu, žinoma, miela porelė, gal tik kiek... kiek per daug...

PONAS MARTENAS. Tiksliai pasakyta!

PONAS SMITAS. Kiek per daug gudraujat...

PONAS MARTENAS. Britams būdingas išskirtinis gėdos jausmas, - dar sykį prašau man atleisti, kad patikslinsiu savo mintį, kuri kitataučiui, net specialistui, visiškai nesuvokiama, bet tik jos dėka tegalima paaiškinti, kas... pagaliau tai jūsų visiškai neliečia...

MARI. Aš noriu jums papasakoti...

PONAS SMITAS. Nenorėkit...

MARI. Bet aš noriu!

PONIA SMIT. Eikite, eikite, mieloji Mari, ramiai sau į virtuvę ir deklamuokite savo poeziją prieš veidrodį...

PONAS MARTENAS. Ką jūs pasakysit, - nors aš ir ne tarnaitė, bet irgi mėgstu deklamuoti prieš veidrodį.

PONIA MARTEN. Šįryt tu žiūrėjai į veidrodį, bet savęs nematei.

PONAS MARTENAS. O kas čia nuostabaus? Manęs ten nebuvo.

MARI. Vis dėlto aš jums ko gera padeklamuosiu truputį poezijos.

PONIA SMIT. Mari, brangute, jūs tikra užsispyrėlė!

MARI. Aš padeklamuosiu eilėraščių, gerai? Pavadinau jį "Ugnis", pono Brandmajoro garbei.

Ugnis

Miške kažkas gražiai žėravo.

Užsidegė akmuo,

Užsidegė pilis,

Užsidegė giria,

Užsidegė vyriškiai,

Užsidegė moteriškės,

Užsidegė paukščiai,

Užsidegė vanduo,

Užsidegė dangus,

Užsidegė pelenai,

Užsidegė dūmai,

Užsidegė ugnis,
Užsidegė viskas
Viskas užsidegė.

(Vis tebedeklamuojančių ponai Smitai ją išstumia pro duris)

10 SCENA

Tie patys, be Mari

PONIA MARTEN. Net šaltis nupurtė!

PONAS MARTENAS. O juk eilėraštis toks ugingas!

BRANDMAJORAS. Mano nuomone, tai nuostabu!

PONIA SMIT. Na jau!

PONAS SMITAS. Jūs perdedat.

BRANDMAJORAS. Bet paklauskite, tai taip tikra... Žinoma, visa tai grynai asmeniška... bet taip aš suvokiu tikrovę. Tai mano svajonė. Mano idealas... Be to - tai ženklas kad man jau metas. Juolab aš neturiu laiko, - lygiai už trijų ketvirčių valandos ir šešiolikos minučių man reikia gesinti gaisrą kitame miesto gale. Reikėtų paskubėti. Nors tai visai nesvarbu.

PONIA SMIT. Kas gi ten atsitiks? Išlėks žiezirba iš židinio?

BRANDMAJORAS. Nė tiek. Sublizgės šiaudas ir trupučiuką padegins skrandį.

PONAS SMITAS. Kaip gaila, kad jūs turite eiti!

PONIA SMIT. Jūs mus taip palinksminot.

PONIA MARTEN. Jūsų dėka mes praleidome penkiolika tikrai karteziškų minučių.

BRANDMAJORAS (*beeinąs prie durų, tačiau stabteli*). Beje, o kaip laikosi plikagalvė solistė?

(Visi sumišę tyli)

PONIA SMIT. Šukuosenos ji ligi šiol nepakeitė!

BRANDMAJORAS. Mat kaip! Tai sudie ponai, ponios.

PONAS MARTENAS. Laimingai, smagių gaisrų!

BRANDMAJORAS. Stengsiuosi neprarasti vilties. Ir jums visiems viso geriausio!

(Brandmajoras išeina. Visi liekantys, palydėję jį ligi durų, vėl grįžta į savo vietas)

11 SCENA

Tie patys, be Brandmajoro

PONIA MARTEN. Aš galiu nupirkti kišeninį peiliuką savo broliui, o jūs negalite nupirkti Airijos savo seneliui.

PONAS SMITAS. Mes pusryčiaujame rytais, bet važinėjam autobusais ir tramvajais.

PONAS MARTENAS. Veršiu nebliovęs, jaučiu nebaubsi.

PONIA SMIT. Gyvenimą reikia stebėti pro langą.

PONIA MARTEN. Kas pirmesnis, tas geresnis.

PONAS SMITAS. Devynis kartus atmatuok, dešimtą - pjauk!

PONAS MARTENAS. Tiesiog arčiau, aplink gražiau.

PONIA SMIT. Nesakyk op, ko nors neperšokęs.

PONIA MARTEN. Žinok, paukšte, savo gūžtelę.

PONAS SMITAS. Paimk ratą, užburk, ir jis bus užburtas ratas!

PONIA SMIT. Mokytojas moko vaikus skaityti ir rašyti, o kiaulės mėgsta giles.

PONIA MARTEN. Tuo tarpu karvės mums duoda ožkų sūrį.

PONAS SMITAS. Kaime aš ypač vertinu vienatvę ir ramybę.

PONAS MARTENAS. Jūs dar turite gražaus laiko!

PONIA SMIT. Benžaminas Franklinas buvo teisus: kam reikia ramybės, tegul pasieško.

PONIA MARTEN. Pasakykit septynias savaitės dienas!

PONAS SMITAS. Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday.

PONAS MARTENAS. Edward is a clerk; his sister Nancy is a typist, and brother William a shop-assistant.

PONIA SMIT. Nieko sau šeimyna!

PONIA MARTEN. Geriau žvirblis rankoje, negu kaulas gerklėje.

PONAS SMITAS. Ranka ranką mazgoja, o kakta sienos nepramuši.

PONAS MARTENAS. Anglijoj namų sienos storesnės, negu Kinijoj.

PONAS SMITAS. Anglijoj namų sienos storesnės, negu Kinijoj.

PONAS SMITAS. Aš silpnokai kalbu ispaniškai ir ne viską suprantu.

PONIA MARTEN. Galiu duoti savo anytos šlepetes mainais į jūsų vyro karstą!

PONAS SMITAS. Ieškau monofizitų dvasininko, norėčiau ištekinti už jo mūsų tarnaitę.

PONAS MARTENAS. Duona - tai medis, bet ir duona-medis, o kiekvieną rytą auštant ant ąžuolo išdygsta ąžuoliukas.

PONIA SMIT. Mano dėdė gyvena kaime, bet pribuvėjos tai visiškai neliečia.

PONAS MARTENAS. Popierius - rašymui, katinas - pelei, o sūris - pelėsiams.

PONIA SMIT. Automobilis važiuoja labai greitai, užtat virėja skaniau verda.

PONAS SMITAS. Nesipūskit kaip kalakutas, geriau pulkit ir glebėsčiuokit savo priešą.

PONAS MARTENAS. Charity begins at home.

PONAS SMITAS. Aš laikiu, kad vandentiekis aplankytų mane malūne.

PONAS MARTENAS. Galima įrodyti, kad socialinė pažanga daug skaniau su cukrum.

PONAS SMITAS. Šalin batų tepalą!

(Po šios pono Smito replikos visi nuščiūva. Jaučiama nervinė įtampa. Net laikrodis - ir tas - ima mušti nervingai. Pasipila šaltos, priešiškos replikos. Priešiškumas ir nervingumas augte auga. Scenai baigiantis, visi keturi veikėjai stovi vienas prieš kitą akis į akį, rėkte išrėkia tekstą, mojuodami kumščiais, pasiruošę kaip reikiant susikibti)

PONAS MARTENAS. Juodas batų tepalas visiškai netinka akiniams valyti.

PONIA SMIT. Taip tai taip, bet už pinigus gali nusipirkti ką tik nori.

PONAS MARTENAS. Aš labiau mėgstu medžioti kiškius, negu dainuoti savo sode.

PONAS SMITAS. Kalendula, kalendula, kalendula, kalendula, kalendula, kalendula, kalendula, kalendula, kalendula, kalendula.

PONIA SMIT. Lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų, lendu tarp lentų.

PONAS MARTENAS. Kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų, kiek lentų sukaltų.

PONAS SMITAS. Šunys turi blusų, šunys turi blusų.

PONIA MARTEN. Kaktusas, kaklaraištis! Kaligula! Kimono! Kiaulė!

PONIA SMIT. Kur trumpa, ten trūksta.

PONAS MARTENAS. Dėl tos skylės visi tylės.

PONIA MARTEN (*plačiai išsižiodama*). A! O! A! O! Noriu pakalenti dantimis!

PONAS SMITAS. Krokodilas!

PONAS MARTENAS. Pirmyn, Uliso mušti!

PONAS SMITAS. Eisiu, apsigyvensiu kakavmedy!

PONAS MARTENAS. Man kakava daug geriau kaip kava, man kakava daug geriau kaip kava, man kakava daug geriau kaip kava!

PONIA SMIT. Pelės turi kailiuką, kailiukas neturi pelių.

PONIA MARTEN. Aš pelių nemyliu!

PONAS MARTENAS. Paieškokit kvailių!

PONAS SMITAS. Ir kvailių ir pelių, ir kvailių ir pelių.

PONIA MARTEN. Eisim keliu...

PONAS MARTENAS. Aš ieškau kvailių, aš ieškau kvalių.

PONAS SMITAS. Ir pelų, ir pelių!

PONIA MARTEN. Jos neturi spyglių!

PONIA SMIT. Pelkėj saug siurbėlių.

PONAS MARTENAS. Sriubą geriam peiliu!

PONAS SMITAS. Pagalių, pagalių, pagalių!

PONIA MARTEN. Jei nebus pagalių, pasikepsim spyglių.

PONIA SMIT. Atsargiau su lėkštėm, nes gali suplyšti.

PONAS MARTENAS. Sartras!

PONAS SMITAS. Emilis.

PONIA MARTEN, PONIA SMIT. Žanas Polis.

PONIA SMIT, PONAS MARTENAS. Žorž.

PONIA MARTEN, PONAS SMITAS. Žorž Zolia!

PONIA SMIT, PONAS MARTENAS. Emilis Sand.

PONIA MARTEN. Kudakavimas tai ne gagenimas!

PONAS MARTENAS. Gagenimas yra gyvenimas!

PONIA SMIT. Krišnamurti, Krišnamurti, Krišnamurti!

PONAS SMITAS. Višta balta! Višta nupešta! Užgiedojo višta!

PONIA MARTEN. Balzakas, Bazenai, Baltazaras!

PONAS MARTENAS. Balaganas, baltumas, bala!

PONAS SMITAS. A, e, i, o, u, a, i, o, u, a, e, i, o, u, i!

PONIA MARTEN. B, c, č, d, f, g, l, m, n, p, r, s, t, v, z, ž!

PONIA MARTEN. Vieno pieno, pieno be pieno!

PONIA SMIT (*mėgdžiodama traukinį*). Čiuku čiuku, čiuku čiuku, čiuku čiuku, čiuku čiuku, čiuku čiuku, čiuku čiuku, čiuku čiuku!

PONAS SMITAS. Ten!

PONIA MARTEN. Ne!

PONAS MARTENAS. Ką!

PONIA SMIT. Kiek!

PONAS SMITAS. Ten!

PONIA MARTEN. Kur!

PONAS MARTENAS. O!

PONAS SMITAS. Čia!

(Visi kaip pasiutę rėkia vienas kitam į ausis. Gęsta šviesa. Tamsoje vis labiau girdėti)

VISI. Ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia, ne tenai ir ne čia!

(Staiga visi nutyla. Ponai Martenai sėdi lygiai taip, kaip prasidedant vaidinimui sėdėjo ponai Smitai. Vaidinimas prasideda iš naujo tais pačiais žodžiais... Lėtai nusileidžia uždanga)